

префікс в-», «суфікс вживаємо в іменниках»), безособові («можна паралельно вживати префікси», «від іменникових і дієслівних основ утворено основний склад якісних і відносних прикметників», «немає подвоєння **н** у дієприкметниках»), а також узагальнено-особові («вживають на письмі прийменник **у**», «в усному мовленні, а часом і в художньому стилі вживають також і форму інфінітива на **-ть**»).

Проте в багатьох підручниках з української мови, зокрема призначених для підготовки до ЗНО чи НМТ, пасивні конструкції й досі мають перевагу над активними: «спрощення приголосних позначається на письмі»; «цитата оформлюється як пряма мова». І в сучасних статтях лінгвістичного напрямку ще досить часто зустрічаємо пасивні конструкції вже на початку, в анотаціях: «у статті досліджуються проблеми», «розглядаються аспекти», «обговорюються стратегії»; «актуальність проблеми, що розглядається» тощо. Тобто ми спостерігаємо не просто поширення, а, на превеликий жаль, міцне вкорінення пасивних конструкцій у наукову мову, які спочатку учень чи студент запам'ятовує у формі основних положень чи правил, використовує в конспектах і рефератах, а потім як науковець і в текстах власних досліджень – у статтях, монографіях, дисертаціях, та як викладач – у навчальних посібниках, методичних матеріалах.

Відновити природні, самобутні риси українського синтаксису, на наше переконання, можна, увівши відповідні норми передусім до шкільних підручників з української мови, до методичних рекомендацій щодо підготовки курсових та дипломних проєктів у коледжах та університетах, до вимог сучасних наукових видань.

Список літератури

1. Українська ділова мова: практичний посібник на щодень / уклад.: М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна, І. М. Корніловська; за ред. М. Д. Гінзбурга. Харків: Торсінг, 2003. 592 с.
2. ДСТУ 3966:2009. Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять. Київ: ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ, 2010. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_3966_2009.pdf.
3. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. 4-те вид., випр. й доп. Київ: Наук. думка, 1993. 240 с.
4. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови; Український мовно-інформаційний фонд. Київ: Наук. думка, 2019. 393 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.pravopys-2019.pdf>.

УДК 81'25(045)

Маїсто А.

здобувач вищої освіти,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Хорошун О. О.

викладач кафедри англійської мови та прикладної лінгвістики

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ПОНЯТТЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ

Перекладацька трансформація (ПТ) - це якісні та кількісні перетворення на усіх рівнях мови (лексичному, граматичному, семантичному, синтаксичному та стилістичному), які застосовують для досягнення адекватності та еквівалентності тексту мови джерела (МД) та тексту мови перекладу (МП) всупереч розбіжностям, які існують у мовній парі [4, с 53.].

Ми розділяємо думку, що феномен ПТ має розглядатися нерозривно з причинами їхнього використання у процесі перекладу. Адже цей процес регламентується суворим дотриманням правил, використання ПТ що зумовлено розбіжностями в мовній парі на різних рівнях, саме це відрізняє переклад від інтерпретації та переказу.

Застосування ПТ у процесі перекладу зумовлене широким колом лінгвістичних та екстралінгвістичних відмінностей між МД та МП. У низці робіт присвячених цьому питанню дослідники підкреслюють вплив саме екстралінгвістичних, а не лінгвістичних відмінностей на перекладацьку діяльність [6].

Прихильники лінгвістичної теорії перекладу применшують взаємодію лінгвістичних та екстралінгвістичних аспектів перекладацького процесу [3, с. 72], хоча саме екстралінгвістичні чинники створюють найбільші труднощі під час перекладу повідомлення з однієї мовної системи на іншу [2, с. 59].

Серед причин використання ПТ також виділяють значні розбіжності у мовних парах. Тексти оригіналу та перекладу можуть відрізнятися структурою, семантикою (змістом) і потенціалом впливу. Ба більше, вихідний і перекладений тексти можуть справляти відмінний один від одного комунікативний ефект [5, с. 545].

Виокремлюють такі відмінності у мовних парах:

1. Структурні розбіжності в системах МД та МП (відсутність мовної категорії в одній із мов; різні членування всередині однієї й тієї самої категорії; зіставні мовні категорії не збігаються за обсягом значення);

2. Розбіжності норм МД та МП;

3. Розбіжність узусу, що діє в середовищі носіїв МД та МП [5, с. 547].

Ще одним важливим фактором у ході перекладу є збереження реакції на один і той самий текст різними мовами, так званий регулятивний ефект. Застосування ПТ допомагають нівелювати описані вище відмінності в мовній парі та зберегти регулятивний вплив оригіналу в тексті перекладу [1, с. 97].

Таким чином, у наведених вище класифікаціях, мотиви застосування перекладацьких трансформацій багато в чому схожі.

Дослідники виокремлюють граматичні, лексичні, стилістичні та семантичні категорії мовних невідповідностей, які зумовлюють застосування ПТ під час перекладу.

Список літератури

1. Білоус О.М., Білоус О.І. Теорія, практика та технологія перекладу. Кропивницький, 2018, 216 с.

2. Задорожна А. Перекладацькі трансформації як засіб досягнення еквівалентності перекладу. Актуальні питання гуманітарних наук, 27 (2). 2020. 57-63.

3. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019 № 43 том 4 С. 72-74

4. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу. К. : Центр учбової літератури, 2009. 467 с.

5. Янчук С. Я. Неперервність традицій військового перекладу в Україні. Мовні і концептуальні картини світу. 2014. Вип. 50 (2). С. 544–551

6. Dolynskiy Ye. V. STYLISTIC AND TRANSLATION ASPECTS OF ENGLISH MILITARY TEXTS http://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nomerov/2021/NV_2021_15/10.pdf

УДК 81`23

Тельпіс Д. М.

аспірант кафедри прикладної лінгвістики
філологічного факультету,

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ЛІНГВІСТИЧНІ МАРКЕРИ АКТУАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ЗАРАЖЕННЯ ЯК РІЗНОВИДУ КОМУНІКАТИВНОГО ВПЛИВУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ІПСО

Реалізація інформаційно-психологічних операцій (далі – ІПСО) під час сучасної війни характеризується одночасним використанням багатьох механізмів впровадження